

Skolen er som det norske landslaget i fotball. Alle har en mening om det, og det er ikke forbeholdt eksperter, skriver Torbjørn Røe Isaksen. Her møter han elever på Trasop barneskole i Oslo. **FOTO:** Jan T. Espedal

Torbjørn Røe Isaksen skriver: Fem ting jeg har lært som kunnskapsminister

Grunnmuren i norsk skole er sterk. Men vi har noen store utfordringer. Den største er at elevene lærer for lite.

Kronikk

Torbjørn Røe Isaksen, kunnskapsminister

Oppdatert: 30.jan. 2015 14:10

Lagre a

Man blir ikke statsråd for å lære, men det er ikke til å unngå at man gjør seg noen refleksjoner etter femten måneder som ansvarlig for kunnskapsfeltet.

Det dreier seg om 15 måneder hvor vi har satt i gang et stort løft for videreutdanning, varslet en ny masterutdanning for lærere, satt i gang en strukturreform i høyere utdanning og gått gjennom en lærerstreik, for å nevne noe.

Her er fem refleksjoner jeg har gjort meg om norsk skole.

Skole og fotball

Skolen er som det norske landslaget i fotball. Alle har en mening om det, og det er ikke forbeholdt eksperter. Alle har vi enten barn eller barnebarn i skolen, eller vi har gått der selv.

Skolen er kanskje også den institusjonen i samfunnet som i størst grad spiller de verdiene vi ønsker å bygge på.

Ideen om den norske skolen er en av de vakreste vi har, tuftet på tanken om at du skal få utnytte dine evner og talenter uavhengig av hvor du eller dine foreldre kommer fra, hva slags økonomi du har og hvor mange bøker du har i bokhyllen.

Grunnmuren i den norske skolen er sterk. Utdanningen er tilgjengelig for alle, de fleste elevene trives og over hele landet arbeider det engasjerte og dyktige lærere. Men vi har noen utfordringer vi ikke kan lukke øynene for.

Struktur og kultur

Vi har hatt flere store skolereformer de siste 20 årene. Først Gudmund Hernes' Reform 94 og Reform 97, og siden Kristin Clemet og Bondevik II-regjeringens

Kunnskapsløftet. Kunnskapsløftet er fortsatt grunnmuren i norsk skolepolitikk.

Alle skolene i Norge lever under det samme kunnskapsregimet med de samme rammene og de samme satsingene. Vi vet at Oslo-skolens elever gjør det bedre enn de fleste andre i landet, også når vi tar bort effekten av for eksempel foreldrenes lange utdanning. Tilsvarende har elevene i Nord-Trøndelag og Sogn og Fjordane tilnærmet lik sosioøkonomisk bakgrunn, men elevene i Sogn og Fjordane presterer vesentlig bedre.

Den norske likhetsskolen er med andre ord en forskjellsskole, hvor barn ikke får de samme mulighetene uansett hvor de bor i landet.

Og tallene tyder på at forskjellene ikke kan forklares med hvor mye penger som brukes. Det handler trolig om hvordan kommunen er som skoleeier, om lærerkorpsset, om skoleledelse – og, kanskje, om kultur. Det sies at kultur spiser struktur til frokost, og organisasjonsendringer er i

hvert fall ikke nok til å heve kvaliteten i norsk skole ytterligere. Vi må bygge en kvalitetskultur i hver enkelt kommune, på hver enkelt lærerutdanningsinstitusjon og på hver enkelt skole.

Da må skoleeierne – kommunene og fylkene – gjøre jobben sin.

Må forsvares mot gode intensjoner

Nettopp fordi skolen er vår felles arena, er den også sårbar for byrden av de gode intensjoner. Skolen blir ikke bare sett på som et sted å lære, men som en forberedelse til livet, og som en verdiformidler.

Dermed blir skolen lett en slagmark for ideologiske kamper – som kampen om selve pedagogikken som raste på 70-tallet, eller språkstriden som preget Norge i hele det forrige århundret.

Et aktuelt eksempel er kritikken fra deler av miljøbevegelsen som hevder at olje- og gassnæringen får bruke skolen som rekrutteringskanal. Ja, det gjør de, og det kalles lærlingeordningen.

Enkeltpersoner og organisasjoner som har et mål de ønsker å kjempe for, vil gjerne bruke skolen. De har de beste intensjoner, men summen kan lett bli en fragmentert skole hvor fagene og kunnskapen får mindre plass. Kunnskapsskolen – og lærernes arbeidshverdag – krever at noen er i stand til å si nei, også til gode tiltak.

Sakte maler tidens kvern

"Hvordan kunne det gå så ill med norske lærere – og med norsk skole?", spør skoleforskerne Sverre Tveit og Vidar Grøtta i en kronikk i Aftenposten. Og de gir selv svaret: "Den viktigste forklaringen (men ikke eneste, min merknad) finner vi i myndighetenes favorisering av en svak allmennlærerutdanning i etterkrigstiden. Denne var betydelig kortere, mindre krevende og mindre faglig spesialisert enn den akademiske (...) Læreren som fagperson har måttet vike for kontaktlærers rolle, bestemte pedagogiske idealer og det distriktspolitiske hensynet til små og fådelt skoler."

Norsk skoledebatt handler ofte om det umiddelbare, men norsk skole preges også av politiske beslutninger fra flere årtier tilbake.

Som hvordan lærerutdanningen var skrudd sammen, hvilke krav man stilte for å komme inn og hvilke forventninger man hadde til elevenes læring. Det er mye som må gjøres på kort sikt, men vi må også investere i en sterkere grunnmur.

Det er derfor vi skal gjøre lærerutdanningen om til en femårig masterutdanning, og bygge opp et system som gir lærerne faglig påfyll gjennom hele karrieren. Det er mulig.

Lærer ikke nok

Mye er bra i norsk skole, mye er bra i landet vårt generelt.

Men utfordringen gjenstår: For mange elever lærer ikke nok.

For mange elever lærer ikke å lese og skrive skikkelig, eller har matematikkferdigheter på kritisk lavt nivå. For mange blir skoletrøttestidlig, og for mange dropper ut av videregående opplæring. Kunnskapsløftet ga oss et godt grunnlag, men vi er på langt nær ferdige.

Det er mulig å endre skolen. Den canadiske delstaten Ontario har på ti år løftet skolen og elevene, og fått kunnskapsnivået opp og frafallet ned. Det er mulig hvis vi har en konsekvent og systematisk kunnskapspolitikk.

Les også:

- [Sp til kamp mot nasjonale prøver](#)
- [Fasademessig er Norge dyktig på utdanning. Hadde Ena bare visst hvor mye øl og PowerPoint som blir konsumert.](#)
- [Ap vil gi alle norske elever ekstra skolesamtaler](#)
- [«SMSene strømmer inn fra foreldrene. De ivrigste kan sende flere i løpet av kvelden – gjerne til rundt midnatt.»](#)

Publisert: 29. jan. 2015 21:42

Send ditt innlegg til debatt@aftenposten.no Mer informasjon om debattinnlegg og kronikker finner du [her](#).

art

+ og bli varslet ved nye artikler

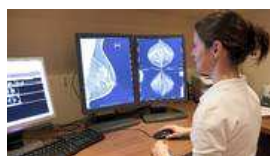
+

VIS KOMMENTARER

SISTE FRA KRONIKKER

Fem ting jeg har lært som kunnskapsminister

Hvis veksten i overdiagnostikk fortsetter, den så mange risikerer vi alle om noen tiår å bli behandlet for «kreft»

«Hvorfor har Krekar blitt overdiagnostikk fortsetter, den så mange innvandrerskeptikere (og alt for mange Frp-ere) elsker å hate?»

«Det er lov å tenke, Harald Stanghelle»

230.000 barn og unge var blant dem som ble deportert til Auschwitz

Kan muslimske elever lære noe om ytringsfrihet ved å ha Max Hermansen som lærer?

MEST LEST MENINGER

21:35 Internrevisjonen: Glem maset fra pensjonspusherne

21:34 Kronikk: Overdiagnostikk gjør oss sykere

21:35 Kjetil Rød: Å unnlate å krenke betyr ikke at man «gir etter for terroristene»

17:55 «Ber dere meg dra tilbake dit jeg kommer fra, drar jeg tilbake til Lier»

16:06 Ytringsfrihet - deres «fredelige» måte å drepe på

MEST KOMMENTERT SISTE DØGN

- 20:30 Hold gruveavfallet unna laksefjordene (5)
- 06:11 Syv av ti nystartede bedrifter går dukken (6)
- 08:07 Barn blir ledd av, truet, spyttet på, overlatt til seg selv, slått med belter og brent med lighterer (6)
- 05:30 Norge på toppliste over beste land å drive bedrift (7)
- 07:51 Stordalen og Hegnar vil kjøpe Hurtigruten (7)
- 08:48 Forsker: - I fremtiden vil alle hus være grå (22)